مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه

فرم طرح دوره

نام درس: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری های شایع در ایران **تعداد واحد: ۱ نظری**	**رشته تحصیلی: پرستاری**	**مقطع تحصیلی دانشجویان: کارشناسی پیوسته**	**محل برگزاری: ساختمان کلاس‌ها**	**مدرس: دکتر محمد قربانی**	**نیمسال اول تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸**

هدف کلی درس: هدف از ارائه این درس انتقال اطلاعات لازم در مورد اصول اپیدمیولوژی و پزشکی پیشگیری، علل ایجاد و چگونگی انتشار بیماری‌ها در جامعه و ارائه اطلاعات اختصاصی در مورد همه‌گیرشناسی بیماری‌های شایع کشور می‌باشد.

شماره جلسه	تاریخ جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی: شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	حیطه اهداف	روش یاددهی* یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه	تکالیف و وظایف دانشجو	نحوه** ارزشیابی
۱		آشنایی دانشجویان با کلیات اپیدمیولوژی	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- جایگاه اپیدمیولوژی را در بین علوم پزشکی شرح دهد. ۲- تعاریف و اهداف اپیدمیولوژی را بیان کند. ۳- کاربردهای اپیدمیولوژی را توضیح دهد. ۴- دامنه اپیدمیولوژی و ارتباط آن با سایر علوم را بداند. حیطه عاطفی: ۱- با انگیزه در حین تدریس به درس گوش کند. ۲- در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، مقاله، نرم‌افزار power point	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس، آمادگی برای جلسه آینده	آزمون‌های آغازین
۲		اپیدمیولوژی و پیشگیری	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- تعریف پیشگیری را شرح دهد.	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی،	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، انیمیشن،	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس، Quiz در جلسه	تکوینی

)روش یاددهی – یادگیری می‌تواند شامل: سخنرانی، مباحثه‌ای – گروهی کوچک، نمایشی – حل مسئله – پرسش و پاسخ – گردش علمی، آزمایشی

**آزمون‌ها بر اساس اهداف می‌توانند به صورت آزمون ورودی (آگاهی از سطح آمادگی دانشجویان) مرحله‌ای یا تکوینی (در فرایند تدریس با هدف شناسایی قوت و ضعف دانشجویان) و آزمون پایانی یا تراکمی (پایان یک دوره یا مقطع آموزشی با هدف قضاوت در مورد تسلط دانشجویان) برگزار گردد.

		۲- سطوح پیشگیری را با مثال توضیح دهد. ۳- نقش پیشگیری را در اپیدمیولوژی شرح دهد. حیطه عاطفی: ۱- با انگیزه به حل مسائل بپردازد. ۲- با تمرکز حواس در طول کلاس مسائل را پیگیری کند.		گروه کوچک، حل مسئله	نرم‌افزار power point		آینده	
۳		دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- واژه‌های مربوط به سیر طبیعی بیماری‌ها و انواع بیماری‌ها (سلامت، بیماری، بیماری بالینی، بیماری تحت بالینی و مزمن، عفونت بیمارستانی، عفونت فرصت‌طلب، بیماری ناشی از دخالت پزشک) ۲- واژه‌های مربوط به وضعیت انتشار بیماری در جامعه (آندمیک، هولو آندمیک، هایپر آندمیک، تک‌گیر، اپیدمیک، طغیان، عالم‌گیر، بیماری خارجی، کنترل، حذف، ریشه‌کنی، ایمنی جمعی) ۳- واژه‌های مربوط به مبارزه بیماری‌های واگیردار (روابط متقابل عامل بیماری‌زا و انگل، زنجیره عفونت، عامل عفونی، بیماری مسری، بیماری قابل واگیر، انتقال عوامل بیماری‌زا، آلودگی، آلایندگی، آلودگی انگلی، میزبان، حساس، مخزن، منبع، جداسازی، قرنطینه، بیماری‌های مشترک انسان و حیوان) را تشریح کند. حیطه عاطفی: ۱- در هنگام تدریس به درس توجه داشته و با دقت گوش دهد. ۲- در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، مقاله، نرم‌افزار power point	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس، ارائه کلاسی	تکوینی
۴		دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- مبانی بیماری‌زایی (عامل بیماری‌زا، محیط و میزبان) را بداند. ۲- عوامل داخلی (سن، جنس، قومیت و نژاد و ...) مؤثر بر سلامت را توصیف کند.	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، مقاله، نرم‌افزار power point	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس، ارائه پروژه	تکوینی

			۳- عوامل خارجی (محیط زیستی، فیزیکی، اجتماعی و ...) مؤثر بر سلامت را توضیح دهد. ۴- مفهوم علیت را بداند. ۵- فاکتورهای علیت را توضیح دهد. حیطه عاطفی: ۱- در هنگام تدریس به درس توجه داشته و با دقت گوش دهد. ۲- در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.					
۵		آشنایی با مدل‌های اپیدمیولوژیک و کاربرد آن‌ها در پیشگیری	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- هدف از ایجاد مدل‌های اپیدمیولوژیک را بداند. ۲- انواع مدل‌های اکولوژیک در ارتباط با علیت بیماری‌ها را نام ببرد. ۳- با مدل مثلث اپیدمیولوژیک علت بیماری‌ها را توجیه کند. ۴- نحوه کاربرد مدل چرخ را بداند. ۵- شبکه علیت و کاربرد آن را بشناسد. ۶- مدل اعتقاد به سلامتی و کاربرد آن در ارتقاء سلامت را تشریح کند. ۷- برای یک بیماری مزمن و یک بیماری تک عاملی مدل مناسب مربوطه را ترسیم کند. حیطه عاطفی: ۱- در هنگام تدریس به درس توجه داشته و با دقت گوش دهد. ۲- در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، مقاله، نرم‌افزار power point	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس	تکوینی یا تشخیصی
۶		مطالعات توصیفی در اپیدمیولوژی	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- متغیرهای مورد بررسی در مطالعه توصیفی را برشمرد. ۲- اپیدمیولوژی شخص، زمان و مکان را بیان کند و نقش آن‌ها را در بیماری‌ها توضیح دهد. ۳- انواع مطالعات توصیفی را نام ببرد. ۴- تفاوت انواع مطالعات توصیفی را شرح دهد.	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، مقاله، نرم‌افزار power point	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس	تکوینی یا تشخیصی

		حیطه عاطفی: ۱- با انگیزه به حل مسائل بپردازد. ۲- با تمرکز حواس در طول کلاس مسائل را پیگیری کند.							
۷		آشنایی با مطالعات تحلیلی (مطالعات مقطعی و مورد شاهدی)	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- با دسته‌بندی مطالعات تحلیلی آشنا گردد. ۲- طراحی کلی مطالعات مقطعی را بداند. ۳- طراحی کلی مطالعات مورد شاهدی را انجام دهد. ۴- مزایا و معایب مطالعات مورد شاهدی را بیان کند. حیطه عاطفی: ۱- در هنگام تدریس به درس توجه داشته و با دقت گوش دهد. ۲- در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، مقاله، نرم‌افزار power point	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس، ارائه پروژه	تکوینی یا تشخیصی
۸		آشنایی با مطالعات تحلیلی (مطالعات هم‌گروهی)	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- طراحی کلی مطالعات هم‌گروهی را بداند. ۲- انواع مطالعات هم‌گروهی را بشناسد. ۳- مزایا و معایب انواع مطالعات هم‌گروهی را بیان کند. حیطه عاطفی: ۱- در هنگام تدریس به درس توجه داشته و با دقت گوش دهد. ۲- در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، مقاله، نرم‌افزار power point	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس	تکوینی، آزمون پایانی
۹		آشنایی با مطالعات تجربی	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- انواع مطالعات تجربی را بشناسد. ۲- طراحی کلی مطالعات تجربی را بیان کند. ۳- کاربرد مطالعات کار آزمایی بالینی را بداند. حیطه عاطفی: ۱- در هنگام تدریس به درس توجه داشته و با دقت گوش دهد. ۲- در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.				۶۰		

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه

۱۰		آشنایی با شاخص‌های ابتلا	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- اهمیت اندازه‌گیری و تهیه شاخص‌ها را بیان کند. ۲- انواع شاخص‌های ابتلا (بروز و شیوع) را بیان کند. ۳- تفاوت بین میزان بروز و شیوع را شرح دهد. ۴- نقاط قوت و ضعف شاخص‌ها را بیان کند. ۵- طریقه محاسبه و کاربرد این شاخص‌ها را بداند. حیطه عاطفی: ۱- در هنگام تدریس به درس توجه داشته و با دقت گوش دهد. ۲- در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، مقاله، نرم‌افزار power point	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس	تکوینی یا تشخیصی
۱۱		آشنایی با شاخص‌های میرایی	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- انواع شاخص‌های میرایی و تفاوت آن‌ها را بداند. ۲- انواع شاخص‌های ابتلا و تفاوت‌های آن‌ها را بداند. ۳- طریقه محاسبه و کاربرد این شاخص‌ها را بداند. حیطه عاطفی: ۱- در هنگام تدریس به درس توجه داشته و با دقت گوش دهد. ۲- در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، مقاله، نرم‌افزار power point	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس	تکوینی یا تشخیصی
۱۲		آشنایی با مفهوم غربالگری	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- با مفهوم غربالگری آشنا گردد. ۲- پدیده کوه یخ را در مورد بیماری‌ها بشناسد. ۳- ضوابط یک برنامه غربالگری را بداند. ۴- مفاهیم حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری مثبت و منفی را بداند. ۵- مفهوم پایایی یا قابلیت اطمینان در آزمون غربالگری را بداند. ۶- بیماری‌های مهم شمول طرح غربالگری در کشور را نام ببرد. حیطه عاطفی:	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، مقاله، نرم‌افزار power point	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس	تکوینی یا تشخیصی

		۱- در هنگام تدریس به درس توجه داشته و با دقت گوش دهد. ۲- در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.							
۱۳		بررسی همه‌گیری‌ها	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- دلایل همه‌گیری‌ها را بیان کند. ۲- مراحل بررسی همه‌گیری را شرح دهد. حیطه عاطفی: ۱- در هنگام تدریس به درس توجه داشته و با دقت گوش دهد. ۲- در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، مقاله، نرم‌افزار power point	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس	تکوینی یا تشخیصی
۱۴		آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر در ایران	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- اپیدمیولوژی بیماری‌های سل، بروسلوز و مالاریا را بشناسد. ۲- اپیدمیولوژی بیماری‌های منتقله از راه جنسی را بداند. حیطه عاطفی: ۱- در هنگام تدریس به درس توجه داشته و با دقت گوش دهد. ۲- در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، مقاله، نرم‌افزار power point	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس، حل تمرین در منزل	تکوینی یا تشخیصی
۱۵		آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری‌های غیر واگیر در ایران	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- بیماری‌های غیر واگیر شایع در ایران را ذکر نماید. ۲- جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌های غیر واگیر مزمن (سرطان‌ها، قلبی عروقی، تب روماتیسمی، هپاتیت و سوانح و حوادث) را توضیح دهد. حیطه عاطفی: ۱- با صبر و حوصله مسائل مربوطه را حل کند. ۲- در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، مقاله، نرم‌افزار power point	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس، ارائه کلاسی	تکوینی یا تشخیصی
۱۶		اپیدمیولوژی مراقبت‌های بهداشتی و درمانی و برنامه‌ریزی مراقبت‌های	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- اپیدمیولوژی مراقبت‌های بهداشتی و درمانی را شرح دهد.	شناختی عاطفی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی	وایت برد، ماژیک، ویدئو پروژکتور، کتاب، مقاله،	۶۰	پرسش و پاسخ در انتهای کلاس	تکوینی یا تشخیصی

		بهداشتی درمانی	۲- برنامه‌ها و سیاست‌های بهداشتی کشور را توضیح دهد. حیطه عاطفی: ۱- با صبر و حوصله مسائل مربوطه را حل کند. ۲- در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.			نرم‌افزار power point			
۱۷		جمع‌بندی کلی مطالب و امتحان پایان‌ترم	دانشجو بتواند حیطه شناختی: ۱- مطالب ارائه‌شده در طول‌ترم را توضیح جامعی بدهد. ۲- مسائل مختلف ارائه‌شده در طول‌ترم را حل نماید. حیطه عاطفی: ۱- هدف از ارائه این واحد درسی را به خوبی درک کرده باشد. ۲- با اشتیاق و انگیزه در امتحان پایان‌ترم شرکت نماید.	شناختی عاطفی	حل مسئله	--	۶۰	حل مسائل داده شده	آزمون پایانی

نحوه ارزشیابی:

ارزشیابی به صورت کتبی که ۲۰٪ کل نمره با استفاده از کوئیز و ۸۰٪ باقی‌مانده در امتحان پایان‌ترم محاسبه می‌گردد.

نحوه محاسبه نمره کل:

آزمون پایان‌ترم ۸۰٪ کل نمره

کوئیز و تکالیف درسی ۲۰٪ کل نمره

منابع:

۱- حاتمی حسین، سوری حمید، مبانی و اصول اپیدمیولوژی، کتاب جامع بهداشت عمومی، جلد دوم، چاپ سوم، ۱۳۹۱

۲- عزیزی فریدون، جانقربانی محسن، حاتمی حسین، اپیدمیولوژی و کنترل بیماری‌های شایع در ایران، چاپ دوم ۱۳۹۱

۳- گوردیس لئون، اپیدمیولوژی انتشارات گپ ۱۳۸۵

۴- قربانی محمد، عزیز زاده انتقام، ستوده مرام اسفندیار، پدیده‌های فریبنده در پژوهش‌های علوم پزشکی انتشارات بشری